

Elinkeino-, liikenne- ja
ympäristökeskus

Alkuperäisrotueläinten kasvattamista koskeva ympäristösopimus 2023

Lars Björkgård, Heidi Häggblom NTM-centralen i Österbotten, Pohjanmaan Ely-keskus

2.2.2023

Koulutuksen sisältö

- Sopimuksen hakeminen
- Sopimuskausi ja korvauksen myöntämisen edellytykset
- Korvaustasot
- Sopimusehdot eläinlajikohtaisesti;

Suomenkarjan naudat, suomen-, kainuunharma- ja ahvenanmaanlampaat, suomenvuohet, suomenhevosek ja maatiaiskanat.

Eläimen poistaminen ja korvaaminen

Sopimuksen siirto

Jotain tulevasta...

Sopimuksen hakeminen

- Hakija voi olla luonnollinen henkilö, oikeushenkilö tai luonnollisten henkilöiden tai oikeushenkilöiden ryhmä.
- 18 vuotta täyttänyt
- Sopimuksen hakemiseen tarvitaan tilatunnus.
- Korvausta saadakseen hakijan on noudatettava sopimusehtoja.
- Eläinlajikohtaisten ehtojen lisäksi sopimuksen ehtona on ehdollisuuden vaatimusten noudattaminen.

Sopimuskausi

- Sopimuskausi on ensi vuonna pituudeltaan yhden kalenterivuoden mittainen.
- Uusi sopimuskausi on 1.1.- 31.12.2023. Korvauksen ehtoja on noudatettava heti vuoden alusta lukien.
- Eläinten tulee olla tuenhakijan hallinnassa 1.1.2023.
- Arvioitu hakuajankohta 13.2-2.3.2023 sähköisesti Vipu-palvelussa.
- Hakuohjeet tulossa Vipuun.

Vuoden 2022 sopimuksen huomioon ottaminen vuoden 2023 sopimuksessa

- Vuoden 2022 tukitasojen mukaiset jatkosopimukset on tehty ajalle 1.5.2022 –30.4.2023.
- Vuoden 2023 tukitasojen mukaiset sopimukset tehdään ajalle 1.1.2023 –31.12.2023.
- Eläin voi olla vuoden 2022 ja vuoden 2023 sopimuksilla. Molemmilla sopimuksilla olevista eläimistä maksetaan vuoden 2022 tukitason mukainen korvaus ajalla 1.5.2022 - 30.4.2023 ja vuoden 2023 mukainen korvaus ajalla 1.5.2023 – 31.12.2023. Seuraavina sopimuskausina koko kalenterivuosi maksetaan uuden kauden korvaustasoilla.

Vähimmäiseläinmäärät sopimuksen tekemiseen

Eläinlaji	Eläinmäärät, kpl ja eläinyksiköt
Suomenkarjan nauta (länsisuomen-, itäsuomen- ja pohjoissuomenkarja)	1,0 kpl = 1,0 ey
Lammas (suomen-, kainuunharma - ja ahvenanmaan lammas)	5,0 kpl = 1,0 ey
Suomenvuohi	5,0 kpl = 1,0 ey
Suomenhevonen	1,0 kpl = 1,0 ey !!!!(v. 2022 2,0 kpl)
Maatiaiskana ja –kukko	20 kpl maatiaiskan parvi, johon sisältyy yksi kukko

Sopimuseläinten yleiset vaatimukset

Sopimuseläinten (naudat, lampaat ja vuohet) pitää kuulua alkuperäisrotukantakirjaan ja kanojen maatiaiskanojen säilytysohjelmaan. Hevosten pitää kuulua Suomen Hippoksen rekisteriin rotuna suomenhevonen.

Sopimus voidaan tehdä uros- ja naaraspuolisista rotupuhtaista eläimistä jotka ovat poikineet rotupuhtaan jälkeläisen viimeistään 2 (naudat ja lampaat) tai 3 vuoden (vuohet ja hevoset) sisällä ennen sopimuskauden alkua. Maatiaiskanojen rotupuhtaiden jälkeläisten tuottamisen osoittaminen tapahtuu kanojen säilytysohjelmaan kuulumisen kautta.

Sopimuseläimen jälkeläisenä huomioidaan myös kuolleen yli 7kk tiineydestä syntynyt rotupuhdas jälkeläinen, jos se on ilmoitettu rekisteriin ja näkyy emän tai isän kantakirjalla.

Sopimukseen haettavat naudat, lampaat ja vuohet pitää olla viimeistään 1.1.2023 hakijan tilatunnuksella eläinrekisterissä, suomenhevonen Suomen Hippoksen rekisterissä sekä maatiaiskanat ja –kukot Luonnonvarakeskuksen maatiaiskanojen säilytysohjelmassa.

Perustasovaatimukset

Korvauksen saamisen edellytyksenä on eläinsuojelulainsäädännön perustason vaatimusten noudattaminen. Perustason vaatimusten noudattamisesta ei makseta erikseen, mutta puutteet perustasossa aiheuttavat seuraamuksia maksettavaan tukeen.

Eri alkuperäisrotujen perustasovaatimukset on esitetty lajikohtaisissa ehdoissa.

Eläinten rekisteröinnistä

- Sopimuksen ehtoihin kuuluu eläinten merkintä- ja rekisteröintisäädösten noudattaminen. Tämän vuoksi rekisteri-ilmoitukset naudoista, lampaista ja vuohista on tehtävä 7 päivän kuluessa tapahtumasta.
- Jos eläimen (naudan, lampaan, vuohen) tapahtumaa ei ole ilmoitettu seitsemän päivän kuluessa tai tapahtuma on ilmoitettu virheellisesti, se aiheuttaa eläimen hylkäyksen ja seuraamuksia. Myöskään eläimen korvaamista ei hyväksytä.
- Eläimen rotu ja sukupuoli on oltava aina rekisterissä oikein. Jos rekisteritiedoissa on virheitä, eläin hylätään ja lisäksi määrätään seuraamukset valvontasäädösten mukaan.
- Naudat, lampaat ja vuohet on rekisteröitävä eläinrekistereissä tilatunnukselle.

Pitopaikka

- Hakijalla on oltava tai hakijan on rekisteröitävä eläintenpitopaikat ja ilmoitettava niihin eläintenpitotoiminnot.
- Hakemuksella on ilmoitettava suomenhevosten ja maatiaiskanojen tavanomaiset pitopaikat.
- Sopimukseen sisältyvät eläimet voivat olla myös toisen hallinnassa olevassa pitopaikassa, jos hakija pystyy osoittamaan eläimen pitopaikan.

Korvaustasot 2023

Alkuperäisrotu	euroa/ey
Itä-, länsi- ja pohjoissuomen karjan naudat	683
Suomenlammas	300
Ahvenenmaan- ja kainuunharmaalammas	350
Suomenvuohi	350
Suomenhevonen	350
Maatiaskana ja -kukko	300/parvi

Sopimuksen ehdot, länsi-, itä- ja pohjoissuomenkarjan naudat

- Sopimukselle haettavan naudat on pitänyt tuottaa rotupuhdas jälkeläinen viimeisen 2 vuoden sisällä ennen sopimuskauden alkua.
- Jokaiselta sopimuseläimeltä vaadittava rotupuhtaustodistus on naudoilla Faban kantakirjatodistus. Kantakirjatunnus pitää olla joko S tai SSS.
- Jälkeläisen rotupuhtaus voidaan todentaa isän tai emän kantakirjatodistuksella. Merkintä näkyy 18.1 jälkeen tulostetuissa kantakirjatodistuksissa. Rotupuhtaat on merkitty tähdellä.
- Eläinsuojelulainsäädännön perustason noudattaminen naudoilla.

Sopimuksen ehdot, lampaat ja vuohet

Lampaiden on pitänyt tuottaa rotupuhdas jälkeläinen viimeisen 2 vuoden sisällä ennen sopimuskauden alkua.

Vuohien on pitänyt tuottaa rotupuhdas jälkeläinen viimeisen 3 vuoden sisällä ennen sopimuskauden alkua.

Sopimuseläimeltä vaadittava rotupuhtaustodistus on lampailla ja vuohilla ProAgrian Nettikatras-sovelluksesta tulostettava **alkuperäisrotutukilista**.

Rotukoodi pitää olla alkuperäisrotutukilistalla suomenlampaalla SS1, kainuunharmaaslampaalla KK1 tai K ja ahvenanmaanlampaalla AA1. Suomenvuohilla myös SS1.

Sopimuksen ehdot, lampaat ja vuohet

- Rotupuhtaan jälkeläisen tuottaminen tulee olla tapahtunut ennen 1.1.2023.
- Jälkeläisen rotupuhtaus voidaan todentaa isän tai emän ajantasaiselta alkuperäisrotutuki-listalta.
- Jalostussuunnitelma on pakollinen lampaille ja vuohille.

Jalostussuunnitelma lampaille ja vuohille

- Tilan voimassa olevassa alkuperäisrotuisten lampaiden ja vuohien jalostussuunnitelmassa täytyy olla suunnitelma astutus- ja siemennysryhmistä, joissa käytetään saman rotuista pässiä tai pukkia.
 - Voimassa olevassa jalostussuunnitelmassa on kerrottava sanallisesti;
 - mitkä ovat tilan eläinaineksen jalostustavoitteet,
 - miten alkuperäisrotueläinten lisääntymisessä otetaan huomioon rodun säilyminen monimuotoisena ja
 - miten tilalla huomioidaan syntyvien jälkeläisten ja yhdistelmien sukusiitosasteet.
- Jalostussuunnitelmapohja tulee Ruokaviraston nettisivulle.

Jalostussuunnitelma lampaille ja vuohille

- Jalostussuunnitelmassa ilmoitetaan kaikkien tilan sopimukselle haettavien naaras- ja urospuolisten lampaiden ja vuohien EU-tunnukset ja rotu. Myös korvauseläimet.
- Jalostussuunnitelman voi tehdä sopimuksen hakija tai ulkopuolinen lammas- tai vuohiasiantuntija.
- Ajantasainen jalostussuunnitelma palautetaan ELY-keskukseen vain kerran sopimuskaudella viimeistään sopimuksen hakuajan loppuun mennessä. Se päivitetään ja/palautetaan tarvittaessa uudelleen ELY-keskukseen, mikäli mahdolliset korvauseläimet eivät siellä näy.
- Valvontatilanteessa ajantasainen jalostussuunnitelma on esitettävä.
- Eläinsuojelulainsäädännön perustason noudattaminen lampaille ja vuohilla.

Sopimuksen ehdot, Suomenhevokset

- Hevosten on pitänyt tuottaa rotupuhdas jälkeläinen viimeisen 3 vuoden sisällä ennen sopimuskauden alkua.
- Sopimukseen haettavan suomenhevosen pitää olla Suomen Hippoksen rekisterissä (Heppajärjestelmä) suomenhevosena sopimuskauden alusta lukien joko UELN- tai rekisteritunnuksella.
- Myös sopimukseen haettavien hevosten jälkeläisten pitää olla Heppajärjestelmässä sopimuskauden alussa. Vuosikkaiden varsojen ei tarvitse olla tunnistettuja eikä niillä tarvitse olla UELN- tunnusta. Varsojen syntymäilmoitus pitää tehdä hyvissä ajoin ennen tulevaa sopimusvuotta, jolloin syntynyt varsa näkyy Heppajärjestelmässä viimeistään 1.1.2023.
- Sopimuksen hakija ei palauta hevosen ja varsan osalta rotupuhtauden osoittavaa liitettä, vaan rotu tarkastetaan ELY-keskuksessa Heppajärjestelmästä.
- Hevosen tavanomainen pitopaikka pitää ilmoittaa sopimushakemuksella. Mikäli tavanomainen pitopaikka muuttuu, siitä on ilmoitettava ELY-keskukseen. Lyhytaikaiset pitopaikan muutokset on ilmoitettava kirjanpidossa.
- Eläinsuojelulainsäädännön perustason noudattaminen hevosilla.

Sopimuksen ehdot, maatiaiskanat ja -kukot

- Sopimukselle haettavaan kanaparveen pitää kuulua vähintään 20 kanaa joista vähintään yhden pitää olla yksi maatiaiskukko.
- Sopimushakemuksen liitteeksi on palautettava todistus kuulumisesta Luonnonvarakeskuksen ylläpitämään maatiaiskanojen säilytysohjelmaan.
- Maatiaiskanojen tavanomainen pitopaikka pitää ilmoittaa sopimushakemuksella.
- Jos säilytysohjelmaan kuuluminen loppuu sopimuskauden kesken, siitä pitää ilmoittaa 14 vrk kuluessa ELY-keskukseen. Silloin sopimus puretaan.
- Eläinsuojelulainsäädännön perustason noudattaminen kanoilla.

Eläimen poistaminen ja korvaaminen sopimuksella

- Poistettaessa sopimuseläin sopimukselta se voidaan
- Uutta! poistaa sopimukselta ilman että sitä korvataan. Tällöin eläimestä ei makseta.
- Poistaa sopimukselta ja korvata saman rotuisella tukiehdot korvaushetkellä täyttävällä eläimellä. Tällöin eläimestä maksetaan.
- Sopimuseläimen poisto sopimukselta ja mahdollinen korvaaminen pitää ilmoittaa ELY-keskukseen 14 päivän kuluessa.
- Sopimuseläimiä voi poistaa sopimukselta sopimuksen tekoon vaadittavan minimirajaan saakka ilman että sopimus raukeaa.
- Korvaaminen/poistaminen ei koske kanoja.

Eläimen poistaminen ja korvaaminen sopimuksella

- Korvaus- ja poistoilmoitukset sopimukselta pitää tehdä kirjallisesti ELY-keskukseen vapaamuotoisella ilmoituksella. Rotupuhtaustodistukset korvaajaeläimistä ja tieto niiden rotupuhtaista jälkeläisistä toimitetaan ELY-keskukseen.
- Myöhässä tehty tai ilmoitettu sopimukselta poisto/korvaus aiheuttaa eläimen hylkäämisen.
- Mikäli eläin poistetaan tilalta, poisto tulee tehdä määräajassa naudoilla, lampailla ja vuohilla eläinrekisteriin tai hevosilla Suomen Hippoksen rekisteriin. Muuten korvaamista ei hyväksytä.
- Sopimukselle ei voi lisätä eläimiä.

Sopimuksen siirto

- Hakija voi siirtää sopimuksen toiselle hakijalle vain koko tilan hallinnan siirron yhteydessä.
- Koko tilan hallinnan siirrosta on ilmoitettava 15 työpäivän kuluessa omistus- tai hallintaoikeuden siirtymisestä lomakkeella 156 kunnan maaseutuelinkeinoviranomaiselle.
- Lomakkeella 160 haetaan sopimuksen siirtoa ELY-keskuksesta 15 työpäivän kuluessa.

Tulevaa...

- Alkuperäisrotujen kasvattamissopimuksen tavoitteellinen maksatusajankohta on toukokuussa 2024, jolloin se maksetaan kokonaisuudessaan 100%.
- Tänä vuonna tehdyt sopimukset on etusijalla ensi vuoden sopimuksia tehtäessä.

Yhteystiedot

Pohjanmaan ELY

- Kokkola Heidi Häggblom heidi.haggblom@ely-keskus.fi 0295 016 417
- Kokkola Lars Björkgård lars.bjorkgard@ely-keskus.fi 0295 028 540
- Vasa Dennis Jakobsson Dennis.jakobsson@ntm-centralen.fi 0295 016 499

Pohjois-Pohjanmaan ELY

- Oulu Heli Ronkainen heli.ronkainen@ely-keskus.fi 0295 038 125
- Oulu Pirjo Myllylä [pirjo.myllylä@ely-keskus.fi](mailto:pirjo.myllyla@ely-keskus.fi) 0295 038 139

